

Ukuperede haler kræver stor opmærksomhed

Erfaring: I artiklen præsenteres erfaringer fra pasning af smågrise med intakte haler under konventionelle forhold.

Konklusion

Pasning af grise med lange haler kræver erfaring, ekstra tid og et meget opmærksomt personale. Halernes positur og halespidsernes farve advarer om, at halebid er på vej.

Af Helle Pelant Lahrmann,
Erhvervs-Ph.d.-studerende,
SEGES, CPH Pig, hla@seges.dk

I en afprøvning gennemført i vinteren 2015/2016 blev 2.500 smågrise med lange haler opstaldet under konventionelle forhold. Besætningen blev besøgt tre til seks gange om ugen. Artiklen er en opsamling på de praktiske erfaringer, forfatteren har gjort sig i forbindelse med dataindsamling.

Identificér halebid tidligt

Halebidningen kan godt være startet, selvom der ikke observeres blødende haler i stien – endnu! En blødende hale er nem at identificere, da grisen ofte vifter med halen pga. ubehag, hvilket resulterer i blod på bagparten. Sværere er det at identificere sår, hvor blodet er størket. Halernes positur og halespidsernes farve er gode indikatorer.

Grisen trykker halen ind til kroppen eller lader den hænge ned langs kroppen, hvis den er blevet bidt. Halepositionen varierer efter, hvad grisen laver. F.eks. hænger halen ofte, hvis grisen har diarré eller står og 'roder' ved noget på gul-

vet. Kommer der ikke krølle på halen, når den bevæger sig rundt i stien, bør halen tjekkes. Mørke halespidser er i mange tilfælde tegn på et sår, hvor blodet er størket, eller hvor der er kommet sårskorpe på, hvis der ellers ikke er diarré. Ved opbygget erfaring kan de mørke halespidser spottes på afstand.

Kig altid en ekstra gang på hængende haler med en mørk halespids. Det er den bedste måde at identificere tidlige tegn på et kommende halebidsudbrud.

Tildeling af nyt materiale

Når nye beskæftigelsesmaterialer tildeles ved halebid, er det med det formål at standse den uønskede adfærd. Dvs. grisene skal synes, at det nye materiale er interessant, og der skal være nem adgang.

Tænk på grisens naturlige adfærd og hovedstilling. Hæng ikke materialerne så højt, at grisene skal løfte hovedet over vandret for at nå det. Det er ikke behageligt for grisen, og materialet får ikke den ønskede effekt. F.eks. hvis reb tildeles, så hæng det i en højde

Hængende hale med en sort halespids er tegn på halebid.

Fakta

Tænk ud af boksen hvis halebidningen fortsætter.

- Åbn lågen ud til gangen i nogle timer.
- Byt rundt på to stier (OBS – smittespredning!).
- Tildel foder på gulvet.
- Skift beskæftigelsesmaterialer dagligt.
- Tildel tynde grene med bark.

Hent inspiration: VSP produktoversigt, notat 1502 (www.vsp.lf.dk – publikationer).

så grisen kan have en naturlig hovedstilling, når den interagerer med materialet.

I nogle af stierne blev fanatiske bidere observeret. Denne type bidere afslørede hurtigt sig selv, når man så på grisene i stien. I andre stier var biderne svære at identificere. De ikke så åbenlyse bidere blev oftest opdaget ved, at man hørte ofrenes specielle skrig, når de blev bidt, og så kiggede hen i stien. Når en gris én gang er blevet observeret bide en anden gris i halen og efterfølgende lave nogle karakte-

ristiske smaskebevægelser, er det erfaringen, at disse grise er biderne, så det anbefales at fjerne dem fra stien.

Opheling

Tæt opfølgning efter et halebidsudbrud er nødvendig for at vurdere, om halebidningen er stoppet. Halerne bør inspireres dagligt. Først når alle beskadigede haler har en intakt sårskorpe, er der kommet ro på halebidningsadfærden. Generelt var erfaringen, at hvis der ikke dagen efter et halebidsudbrud var dannet intak-

te sårskorper, så standsede halebidningen ikke af sig selv, og yderligere tiltag var nødvendige (se faktaboks). Standser halebidningen ikke inden for en kort periode, så skal bidte grise tages ud af stien.

Det er vanvittigt frustrerende for staldpersonalet og synd for grisene, når tiltagene (fjerne bidere og tildele nyt materiale) ikke har den ønskede effekt. Så er det tid til at tænke ud af boksen, for det handler om at få grisene aktiveret og få afledt deres opmærksomhed.